Ministry of Higher Education and Scientific research

بەش : زمانی کوردی

کۆلێژ :پەروەردەی مەخمور

زانکۆ : سەلاحەددین

بابەت : زمانەوانی کارەکی

پەرتووکی کۆرس : قۆناغی سێیەم

ناوی مامۆستا : میدیا جلال مجید

ساڵی خوێندن : 2023-2022

١-ناوی کۆرس	زمانەوانی کارەکی
٢- ناوی مامۆستای بەرپرس	میدیا جلال مجید
٣- بەش / کۆلێژ	زمانی کوردی / کۆلێژی پەروەردەی مەخمور
٤- پەیوەندی	ئیمێل**midya.majeed**@su.edu.kurd
٥- یەکەی خوێندن (بە سەعات) لە هەفتەیەك	تیۆری : (2)یەکە، کە دەکاتە(4) کاتژمێر لە هەفتەیەکدا. پراکتیك: نموونەی پراکتیکی بۆ بابەتە تیۆرییەکان دەهێندرێتەوە.
٦- ژمارەی کارکردن	دوو گروپە (4) کاتژمێر
٧-. کۆدی کۆرس	
٨- **پرۆفایلی مامۆستا**	ساڵی(2004-2005) زانکۆی سەڵاحەددین،کۆلێژی پەروەردە ، بەشی زمانی کوردیم تەواوکردووە، لە ساڵی (2009-2010) خوێندنی باڵا(ماستەر) لە زانکۆی سەڵاحەددین ،لەکۆلێژی پەروەردە ،لەبەشی زمانی کوردی ،لە پسپۆڕی (زمان)وەرگیرام و لەساڵی 2011-2012بڕوانامەی ماستەرم بە دەستهێنا، کە ناونیشانی نامەکە بریتی بوو لە (سینتاکس و سیمانتیکی بەستنەوە لە زمانی کوردیدا). مامۆستای بابەتی کوردۆلۆجی بووم لە هەردوو کۆلێژی زانست و کشتوکاڵ . ئێستاش لە کۆلیزی پەروەردەی مەخموربەشی کوردی باتبەتی(زمانەوانی گشتی و زمانەوانی کارەکی)بەقوتابیانی قۆناغی سێ دەلێمەوە و بابەتی (فەرهەنگناسی) بە قۆناغی چوار دلێمەوە ، لەکارکردن بەردەوامم.
٩- وشە سەرەکییەکان	زمان, زمانەوانی کارەکی ،مێژووی سەرهەلدانی زمانەوانی کارەکی, لقەکانی

	زمانەوانی کارەکی، فێربوونی زمان لای منداڵ، فێربوونی زمانی دووەم، زمانەوانی دادوەری، فەرهەنگناسی، پرۆگرامی زمانەوانی دەماری

١٠ - ناوەڕۆکی گشتی کۆرس:

زانستی زمانەوانی کارەکی, بەشێوەیەکی زانستی و بابەتی باس لە ناساندنی لقەکانی زمانەوانی دەکات ، هەروەها زانیاری ورد لە بارەی پەیوەندی نێوان زمان و بیرکردنەوە و مێشك و سیستەمی پەیوەندیکردنی زمان. سود لە ئەنجامی لێکۆڵینەوەکانی زمانەوانی گشتی وەردەگرێت و لە بواری زمانی دیاریکراو پراکتیزەی دەکات. ئەم لقەی زمانەوانی پەیوەندی نێوان زمان و زانستەکانیتر دەردەخات وەك : فێرکردنی زمان و زمانەوانی کۆمەڵایەتی و زمانەوانی دەروونی و زمانەوانی جوگرافی و زمانەوانی سیاسی و زمانەوانی ئەنترۆپۆلۆجی ... هتد . - زمانەوانی کارەکی گرنگی بە نەخۆشیەکانی گوتن دەدات و چارەسەری گونجاویان بۆ دەخاتە ڕوو ، گرنگی بە فێرکردنی زمان دەدات. هەوڵدەدات بنەما تیۆریەکانی زمان بەکارەکی بکات . ئامانجی زمانەوانی کارەکی ئەوەیە باشترین ڕێگا و تەکنیك بدۆزێتەوە لە بواری گەشەکردنی فێربووندا .

١١ - ئامانجەکانی کۆرس :

أ-ئامانجی گشتی:

1- **شارەزا**بوونی قوتابی لەبارەی لقەکانی زمانەوانی کارەکی و سودوەرگرتن و بەکارهێنانی لە ژیانی ڕۆژانەی خۆی چونکە لایەنێکی پراکتیکی زمانە.

2- **قوتابی لەماوەی خوێندنی ئەو بابەتەدا زانیاری گشتی لەبارەی بابەتەکە پەیدادەکات.**

3-**دەبێتە خاوەن زانیاری جۆراوجۆر و تایبەتی وەك لێهاتوویەك بۆ بابەتەکە، کە ئەمەش ڕێگا خۆشکەرە بۆ ئامادەبوونی کاری مامۆستایی و توێژەری.**

ب-ئامانجی تایبەتی: - ئامانجی **پەروەردەیی : خۆشەویستی بۆ بابەتەکە بە گشتی پەیدابکات ، بە تایبەتی** بەکارهێنانی زمان لەناو کۆمەڵگا

لایەنی زانستی : قوتابی ئاشنا دەبێت بە چەمکی زمان و ناسینی زانستی زمانەوانی کارەکی و لقەکانی

١٢ - ئەرکەکانی قوتابی : ئامادەکردنی بابەتی نوێ و پسیاری نوێ و ناونیشانی نوێی پەرتووك لە بارەی بابەتەکە **بە گەران لە ئەنتەرنێت .**
ئامادەکردن و پێشکەشکردنی ڕاپۆرت و سیمینار لەبارەی بابەتەکە.

- قوتابی دەبێت ئامادە بێت لە تاقیکردنەوەی مانگانە و کۆتاییی هەروەها ئامادەیی بۆ تاقیکردنەوەی ڕۆژانە

١٣- ڕێگەی وانەوتنەوە : سەرەتا ئەو دەرگایەیە کە هەموو مامۆستایەك لێی دەچێتە ژورەوە بۆ وانە وتنەوە، بۆسەرنج ڕاکێشانی قوتابییان بە وانەکانی کۆن و تازە دەبێت پرسیار بکات لەو زانیارییانەی، کە لە بابەتەکانی پێشوو خوێندیتیان، یان سالآنی پێشوو خوێندیتیان کە پەیوەندی بە بابەتی وانەکەی ئێستای(وانە نوێیەکە) هەبێت. پێویستە مامۆستا چاودێری ئەوە بکات کە پرسیارەکە ڕوون و کورت و سەرنجڕاکێش بێت. دەقەی (پارچە نوسینێك) کە لەسەر بابەتەکەیە لەسەر سەبوورە باس دەکات و دەینوسێتەوە، یان داوا لە قوتابییان دەکرێت (دەقەکە) لەسەر کتاب بخوێنێتەوە و لەگەڵ مامۆستا مناقەشەی بکەن، لەدوایدا مامۆستا ڕووی پرسیار لەقوتابییان دەکات و وەلأمەکەی بە نموونە دەوێت و

. لەوکاتەدا لەسەر قوتابی ئاسان دەبێت بۆ گەیشتن بە یاسایەك(دەستوورەك) وە خۆیان دەتوانن تەعبیر لەسەر ئەو ئەنجامە بکەن، کە پێی گەیشتوون. مامۆستاش نابێت هەڵهێنجانی ئەو یاسایە بکات، بەبێ بەشداری قوتابییان.

پراکتیزەکردن:

1- پەیوەندی ڕاستەوخۆی مامۆستا بە قوتابی و قوتابی بە مامۆستا، کە پەیوەندی بە پرسیارکردن و وەلأمەکانەوە هەیە.

2- پەیوەندی دوو قوتابی بەیەکەوە. واتە دوو دوو لە قوتابییەکان بەیەکەوە پرسیارەکە وەلأم دەدەنەوە.

3- پەیوەندی بە کۆمەڵی قوتابییان. لەو جۆرە پەیوەندییەدا قوتابییان دەکرینە گروپ گروپ و بەجیا گفتوگۆی لەسەر دەکەن، سەرۆکی هەر گروپەك وەلأمەکە دەداتەوە و گفتووگۆی لەسەر دەکەن.

١٤- سیستەمی هەڵسەنگاندن:

. نمرەی کۆششی کۆرس(٤٠) نمرەیە کە بەم شێوەیە دابەشی دەکەین:

قوتابی لەماوەی خوێندنیدا (٢) تاقیکردنەوە ئەنجام دەدا، تاقیکردنەوەی یەکەم 20 نمرە تاقیکردنەوەی دووەم 15 نمرە پێنج نمرە بۆ راپۆرت بۆ کۆشش ، کۆتایی ساڵیش لەسەر (٦٠) نمرە دەبێت کە دەکاتە (١٠٠) نمرە.

١٥- دەرئەنجامەکانی فێربووون: قوتابی کۆمەڵێك زانیاری و بنەمای زانستی لەم بوارەدا تاوەکو بتوانێت لە داهاتوو لێکۆڵینەوی جیاواز بکات و بە تایبەتیش لە چوارچێوەی زمان دوای تەواوبوونی کۆرسەکە زانیاریەکی گشتی جۆراوجۆر لە بارەی بەکارهێنانی زمان بەگشتی و زمانی کوردی بەتایبەتی بەدەستبهێنێت.

١٦- لیستی سەرچاوە :

١- د.عبدالواحید مشیر دزەیی، پرۆگرامی زمانەوانی دەماری،٢٠١٣

٢ -د.عبدالواحید مشیر دزەیی،زمانەوانی گشتی،٢٠٢١.

٣-زمانەوانی کارەکی بەرگی یەکەم و بەرگی دووەم ، نەریمان عەبدوڵا خۆشناو ٢٠١٦ .

٤ -محمد محمد یونس علی وەرگێرانی نەریمان عبدولا خۆشناو ، دەروازەیەك بۆ زمانەوانی (2010) چاپی یەکەم.

٥ -عبدوالواحید مشیر دزەیی, زمانەوانی دەروونی , چاپخانەی ئاوێر , چاپی یەکەم , هەولێر, 2015..

٦-فردیناند دی سوسێر ،کۆرسێ لە زمانەوانی گشتی ٢٠١٨ وەرگێرانی نەریمان عەبدوڵا خۆشناو.

٧ -تاليب حوسێن عەلی , زانستی زمان و زمانی کوردی , چاپخانەی ڕۆژهەڵات , هەولێر , 2014.

٨ - محمد معروف فەتاح, زمانەوانی , چاپخانەی حاجی هاشم, چاپی دووەم, هەولێر, 2011.

٩ -یوسف شەریف سەعید , زمانەوانی , چاپخانەی ڕۆژهەڵات , چاپی یەکەم, هەولێر, 2011.

١٠ - -تالیب حوسێن عەلی ، زمان و تایبەتمەندییەکان 2014 ، چاپخانەی ڕۆژهەڵات.

١١ -د. عبدلله حوسێن رەسول ، چەند باسێکی وردی زمانەوانی کوردی ٢٠١٥.

١٢ -سەلام ناوخۆش, زمانناسی و هەندێ بابەتی زمانناسی کوردی, چاپخانەی منارە, چاپی دووەم, هەولێر,2010.

١٣ -عەبدولەناف ڕەمەزان،ئەتڵەسی زمانی (هەرێمی کوردستان بە نموونە)،چاپی یەکەم،چاپخانەی سپێرێز،دهۆك،2011.

١٤ -عەبدولڕەحمان حاجی مارف،فەرهەنگی زمانناسی ،چاپخانەی ناوەندی ئاوێر، چاپی دووەم ، هەولێر ،2014.

١٥ -غازی عەلی خورشید، زمان و زمانی ستاندارد، گۆڤاری ئاسۆ ، ژمارە (1528)، 1984.

١٦ --محمد علی الخولی, معجم علم اللغە النڤری , بیروت ,1982.

١٧ -محمد علی الخولی, معجم علم اللغە التگبیقی, بیروت ,1986.

١٨ - The Study of Language ,George Yule, Cambridge University Press,5 edition.

١٩ -سەلام ناوخۆش ، نەریمان عبدولا خۆشناو ، زمانەوانی بەرگی هەشتەم ، (2011) ، چاپخانەی رۆژهەلات هەولێر.

٢٠ -سەلام ناوخۆش و نەریمان خۆشناو، زمانەوانی , بەرگی (1,2,3) چاپخانەی ئاوێر, هەولێر , 2010

١٧ - بابەتەکان	ئامانج	ناوی مامۆستا
حەفتەی یەکەم : ناساندنی بابەتەکە	دەروازەیەك بۆ ناوبابەتەکە و ناساندنی کۆرسبووك.	میدیا جەلال مەجید (2)کاتژمێر کارکردن لە هەفتەیەکدا .
حەفتەی دووەم : پیناسەو جەمکی زمانەوانی کارەکی	- پێناسەکانی زمانەوانی کارەکی و تیۆری و مێژووی زمانەوانی کارەکی	
حەفتەی سێیەم: لقەکانی زمانەوانی کارەکی	زمانەوانی کارەکی مێژوی سەرهەڵدانی زمانەوانی کارەکی لقەکانی زمانەوانی کارەکی زمانەوانی بنەرەتی زمانەوانی کۆمەلایەتی	

حەفتەی چوارەم : لقەکانی زمانەوانی کارەکی	زمانەوانی دەروونی زمانەوانی کۆمپیوتەری زمانەوانی جوگرافی زمانەوانی ماتماتیکی زمانەوانی بایلۆجی زمانەوانی سیاسی ، زمانەوانی فۆلکلۆری، زمانەوانی ئەنپرۆپۆلۆجی،ئیپنۆلۆجی، زمانەوانی کارپێکەرنە، فێرکاری ،پەروەردەیی....	
حەفتەی پێنجەم: زمانەوانی دادوەری	زمانەوانی دادوەری بوارەکانی بەکارهێنانی زمان لای لێکۆڵەر	
حەفتەی شەشەم: زمانەوانی دادوەری		
حەفتەی حەوتەم: تاقیکردنەوە		
حەفتەی هەشتەم: زمانەوانی دەماری	زمانەوانی دەماری پرۆگرامکردنی زمانەوانی دەماری	
حەفتەی نۆیەم: زمانەوانی دەماری	رۆڵی زمان لە پرۆگرامکردنی بیر :	
حەفتەی دەیەم: فێربوونی زمان لای منداڵ	فێربووونی زمان فێربوونی زمان لای منداڵ تیۆرەکانی فێربوونی زمان لای منداڵ.	
حەفتەی یازدەیەم: فێربوونی زمانی دووەم	فێربوونی زمانی دووەم تیۆرەکانی فێربوونی زمانی	

حەفتەی دوازدەیەم:نەخۆشییەکان گوتن	نەخۆشیەکانی گوتن نەخۆشییەکانی زمان	
حەفتەی سێزدەیەم: فەرهەنگناسی	فەرهەنگناسی فەرهەنگسازی جۆرەکانی فەرهەنگ لەرووی روخسارەوە جۆرەکانی فەرهەنگ لەڕووی ناوەرۆکەوە	
حەفتەی چواردەیەم: فەرهەنگناسی		
حەفتەی پازدە :تاقیکردنەوە		

١٨ ـ تاقیکردنەوەکان

1- پێناسە ی ئەمانە بکە : زمانەوانی کارەکی ، زمانەوانی دادوەری ....

ڕاست و چەوت:

2- ڕاست و چەوتی ئەمانەی خوارەوە دیاری بکە و چەوتەکانیش ڕاست بکەرەوە:

أ-ئەفازیا یەکێکە لە نەخۆشییەکانی زمانی.

ب- زمانەوانی کۆمەلایەتی هەنگاوەکانی فێربوونی زمانی دووەم دەخاتەروو.

3- وەڵامی ڕاست بۆ ئەم ڕستانەی خوارەوە هەڵبژێرە:

أ-ز کام لقی زمانەوانی لە زمان و بیر دەکۆڵتەوە (کۆمەلایەتی، دەروونی، دادوەری، دەماری)یە.

4- جیاوازی نێوان ئەمانە دیار بکە

أ- زمانەوانی دەروونی و زمانەوانی دەماری.

ب- فەرهەنگی تایبەت و فەرهەنگی گشتی.

4- باسی تیۆرەکانی فێربوونی زمانی دووەم بکە.

١٩- تێبینی تر: بابەتی زمانەوانی کارەکی بەتایبەت لقەکان وەك بەشێك و لقێك بێت لە بەشی کوردی و زیاتر گرنگ پێبدرێت.
٢٠ ـ پێداچوونەوەی هاوەڵ ئەم کۆرسبووکە دەبێت لەلایەن هاوەڵێکی ئەکادیمیەوە سەیر بکرێت و ناوەڕۆکی بابەتەکانی کۆرسەکە پەسەند بکات و چەند وشەیەک بنووسێت لەسەر شیاوی ناوەڕۆکی کۆرسەکە و واژووی لەسەر بکات. هاوەڵ ئەو کەسەیە کە زانیاری هەبێت لەسەر کۆرسەکە و دەبیت پلەی زانستی لە مامۆستا کەمتر نەبێت.